

Prin rugăciune și credință spre cinstea altarelor; să ne rugăm pentru beatificarea episcopilor greco-catolici, morți în faimă de martiri sub regimul comunist

PALATUL EPISCOPAL ÎNAINTE ȘI DUPĂ INCENDIU

CALEA DESĂVÂRȘIRII

Revistă de spiritualitate și de cultură creștină a Societății
„EPISCOP DR. IOAN SUCIU”

Anul XXIV Nr. 9 (290) septembrie 2018

Palatul Episcopal Greco-Catolic din Oradea

A ars. În noaptea de 25 august din acest an a ars „Palatul Episcopal Greco-Catolic” din Oradea. De totdeauna, mistuirea în foc a unui edificiu prăbușește sufletele, care, căzute și risipite și ele, caută speranța. În Antichitatea greco-latină se credea că atunci când se prăbușește în foc o clădire purtătoare de valori, se naște speranța, pe care titanii o poartă pe frunțile și umerii lor.

În noaptea durerii priveam neputincioși focul ce nu se lăsa stins. Și totuși, peste flăcările pustiitoare, pâlpaia SPERANȚA: biruința binelui asupra răului, încrederea că Dumnezeu ne va veni în ajutor, că Palatul se va reclădi. Eram cu toții inimă lângă inima Preasfințitului nostru, în SUFERINȚĂ și SPERANȚĂ.

Palatul a fost ridicat de Episcopul Demetriu Radu (1861-1920). Preasfinția Sa a dorit atât de mult să ridice Palatul Episcopal, încât, înainte de a fi instalat Episcop al Diecezei, a cerut arhitectului Kalman Rimanoczy junior (1870-1912), planurile viitorului Palat Episcopal. Demetriu Radu a fost instalat Episcop al Oradiei la 16 august 1903, lună în care a și început demolarea parțială a vechiului Palat, din care arhitectul a păstrat o parte, iar în noiembrie clădirea era ridicată în roșu. Despre construcție, Canonicele Iacob Radu mărturisește: „Lucrările s-au executat în timp de doi ani, în toate amănunțele lor sub supravegherea și conducerea Episcopului, care parcă a avut profetica prevedere de a ridica o casă în care la plinirea vremii să poată fi primiți cu toată strălucirea Augustii Suverani ai României întregite!”

Clădirea reședinței episcopale își are originea în secolul al XVIII-lea și a cunoscut etape de extindere pe măsură ce s-a dezvoltat Episcopia. Realizat în manieră eclectică, cu elemente neogotice, romanice, Art Nouveau, baroc și bizantine, cu interioare bogate în valori artistice. Interioarele: capela Episcopilor, sălile de recepție, sala de congregație, sala de recepție, saloanele, biblioteca, toate cu pictură murală, parchet cu intarsii, candelabre și mobilier din tot ce putea fi mai frumos - un Palat monumental al Episcopiei Greco-Catolice și al Oradiei. Palatul a fost sfințit la 11 iunie 1905 de către Mitropolitul Victor Mihaly de Apșa (1841-1918), concelebranți fiind Episcopul Vasile Hossu și Canonicele Augusti Bunea.

Arta este un semn al unui fel de a vorbi, desigur, depinde de cine vorbește și de persoana care înțelege. De mai bine de un secol Palatul Episcopal Greco-Catolic din Oradea, chiar și după incendiu, vorbește despre Dumnezeu, credință și bucuria credinței, despre bogăția rugăciunii, despre biruința adevărului și a luminii asupra întunericului, despre jertfă și martiriu. Palatul Episcopal a fost „casa” exponenților Școlii Ardelene: Samuil Micu Clain, Gh. Șincai și P. Maior. În Palat s-a creat cultură, Samuil Micu Clain, Gh. Șincai acolo și-au scris o parte din opera lor. De acolo s-a răspândit cultură, pentru ca prin ea omul să devină mai uman. Și tot acolo s-au clădit suflete mari. Palatul a vorbit și vorbește despre comunitatea noastră, despre legătura de suflet dintre noi și Episcopii anteriori, despre noi și Preasfinția Sa Virgil Bercea, uniți în gândul și fapta BINELUI.

Și aceasta voce au înțeles-o orădenii care ne sunt astăzi solidari, chiar în acest moment atât de dureros. Pentru căldura și solidaritatea cu care ne înconjoară, pentru atenția instituțiilor, a Primăriei Municipiului, suntem profund mișcați și recunoscători.

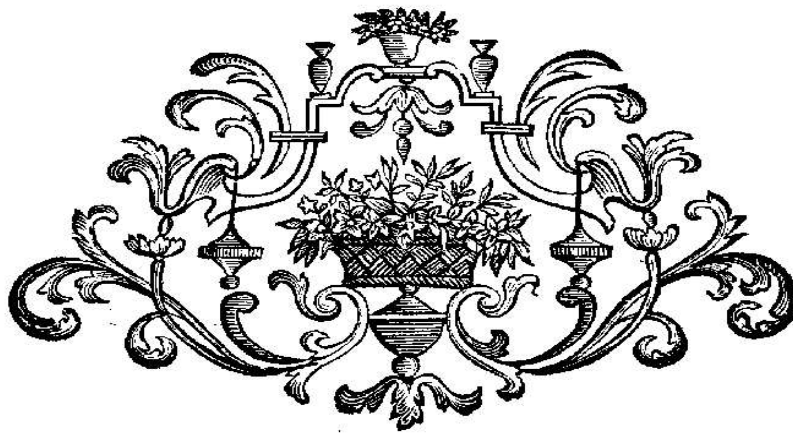
CALEA DESĂVÂRȘIRII

Despre rugăciune

Una dintre cauzele pentru care înaintăm puțin pe calea desăvârșirii este că nu dorim cu destulă căldură. Sfântul Boneventura zice că sunt persoane care au cele mai bune intenții, dar nu ajung niciodată să se învingă pe sine și să le pună în aplicare. Ar vrea, dar nu vreau destul de tare. De aceea, când avem un gând bun, să ne adunăm toate puterile și să-l împlinim numaidecât.

Părintele spiritual

din Alfonso Rodriguez, SJ
"Calea Desăvârșirii Creștine", vol. I,
Oradea 1933

SUMAR

Editorial.....2	și a lumii”.....13
”Prima scrisoare către credincioși”.....4	Novenă.....15
„Raport asupra credinței”6	E bine să nu faci răul, dar e rău a nu face binele.....16
Pagini bilingve.....10	A trăi.....17
”Familia, speranța Bisericii	Papa Ioan Paul al II-lea.....18

70 de ani de la declanșarea persecuției Bisericii Române Unite cu Roma, Greco-Catolică (1948-1989)

„Prima scrisoare către credincioși”

(Blaj, 5 octombrie 1948”)

„Iubiți fii sufletești,

Acum 12 ani, în timpul prigoanelor din Spania împotriva Bisericii lui Isus, când mărețele catedrale și mănăstiri erau aprinse și mistuite de flăcări, când au fost uciși 6.000 de preoți, mii de vieți dăruite lui Dumnezeu și mii de fii ai Bisericii, - necredincioșii au adus în fața judecății o tânără fată creștină, pe care, luând-o în răs, au întrebat-o: „Pentru ce tace Isus al vostru? Pentru ce ne lasă Cristos să facem ce vrem cu voi și cu Biserica Lui?”

Tânăra creștină catolică a răspuns: <pentru că Isus a tăcut și când a fost scuipat, biciuit, încununat cu spini și răstignit spre moarte. El tace acum când Biserica Lui, care-i Trupul Lui, și când credincioșii Bisericii Lui sunt chinuiți și întemnițați, ca să fim asemenea Lui în Vinerea Mare! În curând însă va răspunde, înviind din morți sufletele noastre și Biserica>.

Pentru Biserica Română Unită acesta este ceasul Vinerii Mari! Acum, iubiți credincioși, ne arătăm dacă suntem ai lui Hristos sau dacă ne întovărășim cu Iuda vânzătorul. Acum Domnul Isus ne dă prilej să

fiți părtași suferințelor sale, pentru Biserica Sa. Fericiți veți fi dacă veți fi ocărăți pentru numele Lui, pentru Sfânta Sa Biserică. Preamăriți pe Dumnezeu pentru aceasta.

Nu vă lăsați amăgiți, de vorbe, de comitete, de vești, de minciuni, ci stați tari, neclintiți, statornici, în credința pentru care au sângerat moșii și strămoșii noștri. Nu puneți iscălitura pe nici un fel de hârtie

(continuare în pag. 5)

(urmare din pag. 4)

prin care vi s-ar cere să vă lepădați de legea părinților voștri. Vă vor amenința, vă vor bate, vă vor duce la judecăți și înaintea judecătorilor. Nu vă înfricați! Dumnezeu este în fiecare din noi și nu ne va lăsa să fim ispitiți și să suferim mai mult decât putem. Lumea se uită la noi, la credincioșii Bisericii Unite. Priveliște suntem lumii! O, iubiți credincioși, să nu fim o turmă de Iuda, ci mărturisitori ai credinței și fii hotărâți ai lui Isus pe pământul românesc.

Nu este decât o singură Biserică întemeiată pe Isus, Biserica ale cărei chei le-a dat lui Petru Pescarul și prin el urmașilor lui, Episcopilor din Roma, căreia i-au urmat în scaun și care-i numim Papi. Nu este decât o singură Biserică a lui Hristos, aceea zidită pe Petru: <Tu ești Petru și pe această piatră voi zidi Biserica Mea, și porțile iadului nu o vor birui>”. Nu e decât o sigură Biserică pe care porțile iadului nu o vor birui, aceasta este Biserica zidită pe Petru. Aceasta este, iubiți credincioși, Biserica Catolică, iar între noi românii, Biserica unită cu Papa. Lui Petru și urmașilor săi i s-a dat puterea să pască turma cea binecuvântată a sufletelor noastre, iar noi suntem oițele și mieluseii. Nu fugiți și nu ieșiți din turmă, ca să nu rătăciți!

Corabia Bisericii e lovită de furtuni și de valuri, nu săriți din

ea, căci valurile pot să vă înghită, ea însă nu se scufundă. Iar dacă vine altă Biserică, altă corabie, și-ți spune: <treci aici, căci corabia ta se scufundă>, - tu să-i răspunzi: <Corabia mea nu se scufundă, porțile iadului nu o vor birui! Nu trec în corabia ta. Nu ai cârmaciu priceput, a ta e corabie de pirăți care nu poate duce la liman, la porțile mântuirii!>

Să luptăm, tari în credință prin rugăciune și ajun. Chiar dacă ne vor lua bisericile, până la o vreme, ne vom face fiecare biserică acasă, așteptând plini de speranță izbăvirea care mult nu va întârzia. Feriți-vă de preoții care nu pomenesc pe Papa și care nu se roagă Sfântul Rozariu al Preacuratei.

Numai cu jertfe pentru credință se împlânzește Dumnezeu. De rănilor trupești și sufletești primite pentru Biserica Lui, ne vom vindeca. În ele vom îngropa păcatele noastre și pe vrăjmașii credinței. Luptați-vă lupta dreaptă a credinței, până în temnițe și lanțuri, ca milioanele de mucenici. Luptați în unire cu Inima Neprihănită a Maicii Domnului, cu speranța neclintită în biruința Bisericii, chiar dacă Isus ar trebui să o scoată din mormânt.

Darul Domnului și îmbrățișarea mea cu voi toți”.

Dr. Ioan Suci

Episcop Administrator
Apostolic al Arhidiecezei de Alba-
Iulia și Făgăraș, Nr. 3516/1948

„Raport asupra credinței”

Cartea lui Joseph Cardinal Ratzinger - Papa Benedict al XVI-lea, „**Raport asupra credinței**” - Vittorio Messori în colocviu cu Joseph Ratzinger, tradusă în limba română de Pr. Mihai Patrașcu, a apărut în 2011.

De la apariția în limba română au trecut ceva ani, mai mulți de la apariția cărții în limba italiană, treizeci de ani.

Scrisă după Conciliul Vatican II, de către unul dintre cei mai mari teologi din epoca contemporană, Joseph Cardinal Ratzinger, Prefect al „Congregației pentru Doctrina Credinței”, în trecut, „Sfântul Oficiu”, opera aduce soluții pentru depășirea unor interpretări postconciliare greșite, inclusiv „interpretările prea pozitive ale unei lumi agnostice și atee”, ceea ce face actuală gândirea Cardinalului, azi și dincolo de azi.

În vara lui 1984, în scurta vacanță a Cardinalului Ratzinger, petrecută în Bressanone-Brixen din Sudul Tirolului, într-o veche mănăstire, unde se aflau și alți prelați, în rugăciune și meditații cu viitorul Papă, jurnalistul Vittorio Messori îi solicită un interviu.

Conținutul interviului, cartea ce ne este în atenție, este cuprins în treisprezece capitole intitulate sugestiv: *O întâlnire neobișnuită, Un Conciliu care trebuie redescoperit, La rădăcina crizei: ideea de Biserică, Printre preoți și Episcopi, Semnale de pericol, Drama moralei, Femeile, o*

femeie, O spiritualitate pentru astăzi, Liturgia între vechi și nou, Despre câteva „lucruri de pe urmă”, Frați, dar separați, O anumită „eliberare” și „Pentru a-l vesti din nou pe Cristos”.

Înainte de a intra în comentariul cărții, ținem să spunem câteva cuvinte despre intervievator. Vittorio Messori (1941) este unul dintre principalii autori catolici italieni. A urmat Facultatea de Științe Politice de la Universitatea din Torino, unde a primit o educație raționalistă și agnostică. Și totuși, mărturisește el că în urma citirii Evangheliilor „a fost convertit printr-o forță neașteptată și irezistibilă”. De atunci este numai în serviciul Bisericii, credincios și scriitor.

În prima pagină a cărții, Vittorio Messori încearcă să schițeze un portret al Cardinalului din citate contradictorii, aflate în articole publicate în presa lumii: „Un bavarez agresiv, cu mers vioi, un ascet care poartă crucea ca pe o sabie”; „...nu lasă niciodată hainele fastuoase și crucea pectorală, principe al Sfintei Biserici Romane”; „Umblă numai cu haină și cravată, adesea conducând el însuși o mașină veche: văzându-l nimeni n-ar crede că este unul dintre cei mai importanți oameni ai Vaticanului” (Joseph Cardinal Ratzinger - Papa Benedict al XVI-lea, „Raport asupra credinței”, Vittorio Messori în colocviu cu Joseph Ratzinger”, Sapiientia, Iași, 2011, p.9).

(continuare în pag. 7)

(urmare din pag. 6)

Aproape de Cardinal, Jurnalistul Messori nu găsește nimic ce ar putea justifica imaginea de „dogmatician, Mare închizitor dur, pe care unii au voit s-o imprime”, dimpotrivă, l-a văzut amărât sau vesel, râzând sănătos, cu o deosebită capacitate de a asculta, de a se lăsa întrerupt, primind întrebări și răspunzând prompt, așadar, o imagine personală, imagine pe care o preluăm și noi: „...un om în întregime coborât într-o dimensiune religioasă”.

Despre această personalitate de excepție a Bisericii, Vitorio Messori nu numai că ne aduce informații, dar ne ajută să-i pătrundem gândirea, implicându-ne în cotitura pe care a făcut-o Biserica în timpul nostru - Conciliul Vatican II, la care a luat parte.

La douăzeci de ani de la Conciliu, „progresistul echilibrat”, Cardinalul Ratzinger, mărturisește: „Am căutat mereu să rămân fidel Conciliului al II-lea din Vatican, acest astăzi al Bisericii, fără nostalgii față de un ieri trecut în mod iremediabil și fără nerăbdări pentru un mâine care nu este al nostru” (Op.cit., p.19).

Conciliul Vatican II, spune Eminența Sa Cardinal Ratzinger, trebuie „redescoperit” pentru a elimina două erori a formelor extreme: cea a aripei „progresiste”, care îl consideră complet depășit, și cea a „tradiționaliștilor”, care nu-l recunoaște. Acestora și tuturor, Cardinalul le spune: „Cine acceptă Conciliul al II-lea din Vatican, așa

cum s-a exprimat clar în literă și așa cum a înțeles clar în spirit, afirmă în același timp tradiția neîntreruptă a Bisericii, îndeosebi cele două Concilii precedente” - Conciliul Tridentin - 1545-1563 și Conciliul Vatican I - 1869, n.n. – (Op. cit., p.28).

De asemenea, Cardinalul este nemulțumit de greșelile postconciliare sub semnul unui presupus „spirit al Conciliului”: apariția în interiorul Bisericii a înțelegerii modernității ca un progres, confundarea progresului tehnic cu progresul autentic, integral, iar în exterior, o neînțelegere a pericolului ideologiei liberal-radicală de factură individualistă și hedonistă cu care acum Biserica este obligată să se confrunte. Sunt mai multe înțelegeri greșite ale Documentelor Conciliului, unele le observăm și în jurul nostru. Toate acestea îl determină pe Cardinalul Ratzinger să îndemne pe catolici să se întoarcă la cuvântul autentic al Conciliului Vatican II.

Cardinalul Ratzinger consideră că multe dintre erori se datorează crizei conceptului de Biserică. Se pierde tot mai mult din conștiințe partea divină a Bisericii, în tendința de a fi înțeleasă doar o construcție umană. La Conciliu, chiar și în Documentele finale, s-a folosit conceptul de „popor al lui Dumnezeu”, ceea ce, spune Cardinalul, este o întoarcere la Vechiul Testament și, probabil, cu o formulare în care au pătruns sugestii colectiviste și politice care nu au legătură cu
(continuare în pag. 8)

(urmare din pag. 7)

cristologia: „*Biserica nu se epuizează în <colectivul> credincioșilor, fiind <Trupul lui Cristos>, este mult mai mult decât simpla sumă a membrilor săi*” (Op. cit., p.48). De aceea Prefectul consideră că trebuie „*recreat un climat autentic catolic, regăsit sensul Bisericii ca Biserică a Domnului, ca spațiu al prezenței reale a lui Dumnezeu în lume*”. În Biserică se intră prin intermediul Botezului și al Euharistiei, nu altfel.

Biserica de astăzi este marcată de o criză a preoților și a Ordinilor călugărești. Condiția însăși a preotului este dificilă, străină de societatea în care trăiește și care îl tentează, în timp ce Sacrul este simțit ca o povară.

Dacă la Conciliul Vatican I s-a avut în atenție Papa și infailibilitatea papală, la Conciliul Vatican II o parte a dezbaterilor i-a avut în centru pe Episcopi -clarificarea statutului era necesară. Episcopii sunt „succesorii apostolilor”, dețin „plinătatea preoției”, sunt „învățătorii autentici ai doctrine creștine” și se bucură de o autoritate proprie în Biserică încredințată lor”. Sunt uniți în colegiul episcopal cu capul său, Pontiful roman, „acționează în persoana lui Cristos” pentru a conduce Biserică universală. Episcopul este deci păstor și învățător suprem. Episcopii „sunt într-o legătură de comuniune între ei și cu succesorul lui Petru”. Ceea ce trebuie să schimbe viziunea greșită a unora, chiar dintre catolici: nu este un director de instituție. Catolicii înșiși

trebuie să fie conștienți că ascultându-l pe Episcop, ascultă vocea Papei.

Capitolele V și VI prezintă manifestări negative din Biserică de azi, în criză evidentă: tendința unor cateheți de a-și expune cateheza spre fărâmițare, „*nu mai învață credința catolică în ansamblul ei armonios*”, ci scot în evidență ceea ce consideră că este „*mai aproape de sensibilitatea contemporană*”. În felul acesta „nu mai este o cateheză care să fie formare globală pentru credință”. Criza de încredere în Scriptură este o altă tendință negativă. Interpretarea istorico-critică a Scripturii a deschis posibilități multiple în înțelegerea textului biblic, dar se referă mai ales la dimensiunea istorică. Se ajunge astfel să se citească Scriptura fără a se porni de la „*Tradiția Bisericii și cu Biserică*”.

Criza morală pe care o trăiește astăzi lumea este o dramă. Este cunoscută mai ales de Europa și Statele Unite, dar are forță în răspândire. Într-o lume „*în care banul și bogăția sunt măsura a toate*”, etica catolică este de neînțeles, de neacceptat. După separarea dintre căsătorie, sexualitate și procreație, experimente multiple au dus pas cu pas la intenția de a transforma omul, încât „*mentalitatea de acum dominantă agresează înseși fundamentele moralei Bisericii*”, afirmă Prefectul Congregației, făcând referiri la problema homosexualității, la schimbarea sexului pe cale chirurgicală, un fals exterior doar, pentru că nimic

(continuare în pag. 9)

(urmare din pag. 8)

nu schimbă constituția genetică. Omul dornic să fie creator și stăpân al lui însuși a deschis un drum, „*însă ceea ce ne așteaptă la sfârșitul acestui drum nu este, desigur, paradisul pământesc*”.

În cadrul crizei moralei, Cardinalul Ratzinger își exprimă opinia despre femeie și rolul ei. Față-n față cu feminismul radical, Prefectul readuce în atenție tradiția preoției masculine preluată de la ebraism (în toate religiile antice în afară de cea ebraică existau preotese), nici în Vechiul, nici în Noul Testament nu sunt femei preoți. Tendința de masculinizare a femeii, atât de răspândită astăzi, o lipsește pe femeie de „*minunata ei capacitate de a da iubire, ajutor, alinare, căldură, solidaritate*”, afirmă cu certitudine Cardinalul. Dar Isus deschide femeii un alt rol și un remediu este Maria, remediu care „*și-a arătat eficacitatea de-a lungul tuturor secolelor creștine*”. Și continuă: „*Dacă întotdeauna locul ocupat de Sfânta Fecioară Maria a fost esențial pentru echilibrul credinței, astăzi regăsirea acelui loc este urgentă ca în puține alte epoci din istoria Bisericii*” (Op.cit., p.104). Nu trebuie uitat că la Conciliul Vatican II, în *Constitutia dogmatică despre Biserică, misterul Mariei a fost înserat în misterul Bisericii*”. Soluționarea crizei din Biserică este posibilă prin „*întoarcerea la Maria, dacă vrem să ne întoarcem la acel <adevăr despre Isus Cristos, despre Biserică, despre om>*”. Sintetic, Cardinalul aduce șase puncte în care

vede „*funcția Fecioarei de echilibru și de întregime pentru credința catolică*”: dogmele mariane, raportul dintre Biblie și Tradiție, în Maria, sinteza întregii Scripturi - legătură dintre Vechiul și Noul Testament, devoțiunea mariană, Maria, model al Bisericii, potrivit Conciliului Vatican II, model pentru femeia oricărui timp, inclusiv din timpul nostru.

Cheia rezolvării pentru criza pe care o traversează astăzi Biserica, Prefectul Congregației Pentru Credință o vede în „*curajul nonconformismului în fața tendințelor lumii opulente și în redescoperirea identității catolice*” - o nouă bucurie, o nouă mândrie că suntem catolici (în mod special ne trebuie nouă, greco-catolicilor n.n.).

Capitolul IX – Liturgia între vechi și nou” analizează și caută modalitățile prin care bogăția liturgică trebuie salvată. Reforma liturgică a dus la numeroase dezbateri. Cardinalul însuși a publicat pe această temă cartea *Das Fest des Glaubens* (Sărbătoarea credinței). Deschiderea liturgică la limbile populare este justificată, spune Cardinalul, depinde cum s-a făcut simplificarea și formularea mai pe înțeles a Liturghiei - e vorbă de reforma Liturghiei latine după Conciliul Vatican II. Prefectul „Congregației pentru doctrina Credinței” a atras atenția la timp, totuși, s-au pierdut bogății liturgice, încât are dreptul să facă observația despre: „*O anumită liturgie post-conciliară, devenită opacă sau plictisitoare datorită gustului său*

(continuare în pag. 12)

“C’est ce que derange qui fait vivre”

Cardinal Alexandru Todea

„Chânes et terreur”

Preface a l'edition francaise (III)

Ce temoignage est un cadeau spirituel

L'oecumenisme ne peut etre ni marchandage, ni brigandage, il est d'origine evangelique sinon la foi est rabaissee au niveau des transactions politiques: „Il ne peut y avoir d'accommodements avec la conscience”, ecrit notre eveque. Mais, par rapport aux pretres qui ont cede devant les menaces de la Securitate, il garde un regard de misericorde: „Nous qui avons connu les prisons ne pouvons jeter la pierre contre un frere qui a eu peur devant la mort. Qui ne pas eu peur?”

Par ailleurs, ce que demeure pour nous unimaginable c'est la perversite d'un systeme policier qui vise a detruire la personne du detenu. D'autant qu'il s'agissait de croyants dans la foi chretienne souvent, nous souffrons a trois points de vue devant cet engrenage pour devaluer la personne, aneantir par les moyens les plus obscenes la conscience et la dignite de ces pretres et de ces eveques qui avaient servi leur peuple dans l'amour et la fraternite. Ceux-ci accueil laient aussi la priere et la charite de ces freres orthodoxes dont la liturgie leur etait familiere. Mais le systeme politique et surtout policier appliquait les methodes classiques de la mise a mort morale afin que s'ensuive la chute physique: la faim, la soif, le froid, l'humidite, la mefiance suscitee entre les detenus par des „mouchard”, tout etait finalise par cette recherche de deshumanisation de la victime.

(a suivre)

PAGINI BILINGVE

Asociația „Prietenii Bisericii Greco-Catolice Române”, Blaj

„Ceea ce ne deranjează ne face să trăim”

Cardinal Alexandru Todea

„Lanțuri și teroare”

Prefață la ediția franceză (II)

Această mărturie este un dar spiritual

Ecumenismul nu poate fi nici tocmeală, nici hoție, își are originea în Evanghelie, în credință, nu poate fi coborât la nivelul tratativelor politice: „Nu se poate potrivi cu conștiința”, scrie Episcopul nostru. Dar, referindu-se la preoții care au cedat în fața amenințărilor Securității, manifestă înțelegere. „Noi care am cunoscut închisorile nu putem arunca cu piatra într-un frate căruia i-a fost frică de moarte. Cui nu i-a fost frică?”

Pe de altă parte, ceea ce rămâne pentru noi de neimaginat este perversitatea unui sistem polițienesc care vizează distrugerea personală a deținutului. Cu atât mai mult când era vorba de credincioși, de creștini; noi suferim din toate punctele de vedere în fața acestui angrenaj de nimicire a persoanei, a conștiinței și a demnității - prin cele mai perverse mijloace - a acestor preoți și Episcopi care s-au dăruit oamenilor cu iubire de frate. Aceia primeau rugăciunea și iubirea fraților ortodocși, căci Liturghia le era familiară. Dar sistemul politic și mai ales polițienesc folosea metode perverse pentru a distruge moral și a lovi apoi psihic prin foame, sete, frig și umezeală. Și suspiciune între deținuți, prin „turnători” - toate duceau la dezumanizarea victimei.

(va urma)

Traducere Ligia Domuța

(urmare din pag. 9)

de banal și de mediocru". Observația merge mai departe, muzica sacră își găsește mai puțin loc în Liturgia postconciliară și e mare păcat, căci muzica, arta creștină, sunt revelatoare a adevărului - sfinții și arta sunt forme autentice de apologie a creștinismului. În concepția Prefectului „*creștinii nu trebuie să se mulțumească cu puțin, trebuie să continue să facă din Biserica lor o vatră a frumosului*". Restrângerea spațiului muzicii sacre în biserici, după Conciliu, este o pierdere, iar teologul care „*nu iubește arta, poezia, muzica, natura poate să fie periculos*” (Op. cit., p.129).

Sunt în volum gânduri despre Sfânta Euharistie, nucleul central al vieții noastre, despre *Via Crucis* și *Rozariul*, două dintre cele mai bogate și rodnice rugăciuni.

Cititorul va fi surprins să găsească în Prefectul pentru Congregația Credinței, persoana care afirmă ceea ce societatea de azi neagă: existența reală a diavolului, agent obscur și dușman, ființă vie, spirituală, pervertită și pervertitoare, ceea ce determină ca necesară întoarcerea la exorcism. Și Cardinalul conchide: „*Cine vede cu luciditate prăpăstiile din era noastră vede în ele puteri ce sunt folosite pentru dezagregarea raporturilor dintre oameni*” și că „*există déjà semne ale acestei întoarceri a forțelor obscure, în timp ce cresc în lumea secularizată cultele satanice*”.

Sunt pagini care tratează

ecumenismul - parte a dezvoltării credinței -, o analiză profundă, lucidă la capătul căreia spune: „*Nu văd cu vederi omenești, cum este posibilă o unire completă, dincolo de practicabilă (și déjà practică) fază inițială*”. Observațiile se referă la Biserica Protestantă, Ortodoxă și Anglicană. În Est, deși aparent contactele sunt mai ușoare, Biserica Ortodoxă are o învățătură autentică, dar, în realitate, nu pot fi depășite dificultățile pe care le ridică, stăpânită de „*o învățătură autentică, dar statică, parcă ar fi blocată...*”. Bisericele Ortodoxe sunt autocefale, „*adică independente una de cealaltă. Nu reușesc să accepte că episcopul Romei, Papa, poate să fie principiul, centrul unității...*” (Op. cit., p.161).

Atenția Cardinalului asupra lumii contemporane îl face să analizeze și să explice într-un capitol, teologia eliberării, fenomen extraordinar de complex, dar pericol fundamental pentru credința Bisericii. Într-un alt capitol, atenția și analiza sunt destinate creștinismului african.

Nu putem afirma că Prefectul Congregației pentru Doctrina Credinței își încheie optimist cartea, doar dacă acceptăm ca optimism o datorie ce ne revine fiecăruia: „*să vestim - cu umilință, dar cu forță - lumii de astăzi, după exemplul angajant al generațiilor care ne-au precedat în credință că unul singur este Dumnezeu și unul singur este mijlocitor între Dumnezeu și oameni: omul Cristos Isus*”.

Otilia BĂLAȘ

„Familia, speranța Bisericii și a lumii”

La Dublin, în Irlanda, în zilele de 21-26 august din acest an, a avut loc „Întâlnirea Mondială a Familiilor”, cu tema: „Evanghelia familiei: bucurie pentru lume”. Întâlnirea s-a desfășurat în prezența Sfântului Părinte Papa Francisc, pe stadionul „Croke Park” din Dublin - o adevărată sărbătoare a bucuriei la care au participat credincioși din cele cinci continente, cu delegații din 140 de țări.

P.S.S. Florentin Crihălmean, Episcop al Eparhiei de Cluj-Gherla, P.S.S. Cornel Damian, Episcop auxiliar al Arhidiecezei Romano-Catolice de București și P.S.S. Josef Csaba Pal, Episcop romano-catolic de Timișoara au însoțit pe credincioșii din România.

Delegația celor douăzeci de credincioși ai Eparhiei Greco-Catolice de Oradea a fost condusă de Pr. Mihai Vătămănelu OFM Conv., Vicarul-General, și de Pr. Mihai Tegzeș, responsabil cu pastorația adulților și a familiilor. Cu surpriză și bucurie, orădenii l-au regăsit la Dublin pe Pr. Coriolan Mureșan, preot al Eparhiei noastre, trimis în Irlanda pentru românii care lucrează acolo.

Episcopii și preoții noștri au celebrat Sf. Liturghie în dimineața zilei de 25 august, la „Biserica Sf. Familie” din Dublin, iar în ziua următoare, în „Phoenix Park”, Sf. Liturghie a fost celebrată de Sfântul Părinte.

Predica Papei a fost o continuare a exortației post-sinodale *Amoris Letitia* - Bucuria Iubirii (19 martie 2016), document care stabilește o mare responsabilitate pastorală. Papa a încurajat familiile și lumea când a afirmat că în pofida pericolelor și a crizei de astăzi, care amenință familia, Evanghelia oferă un mesaj de speranță și de bucurie. A accentuat că iubirea conjugală este o continuă dăruire pentru binele celuilalt, o prietenie profundă, bazată pe respect și încredere, prietenie în care se cere și se dăruiește mereu iertare, în care soții sunt împreună în bucurie și în depășirea dificultăților.

Papa a cerut participanților să fie izvor de încurajare pentru cei din jurul lor, să ducă cu ei acasă bucuria familiei.

Bucuria este o stare de mulțumire sufletească intensă și deplină, este fragilă și rezistentă deopotrivă, și își are locul în profunzimea conștiinței noastre, ea trebuie apărată.

În viziunea Bisericii noastre despre bucuria vieții de familie se pornește de la afirmarea certitudinii: *„Bucuria și fericirea sunt realități ale a vieții de familie”*.

Întâlnirea Mondială a Familiilor de la Dublin a fost trăită nu numai de participanți, prin mijloacele mass-media, s-a cunoscut evenimentul în

(continuare în pag. 14)

(urmare din pag. 13)

toate etapele desfășurării. Pe noi toți, viața familiei de astăzi continuă să ne preocupe.

Imaginea familiei fericite există, pentru creștini modelul este Sfânta Familie. Fericirea nu este dependentă de un timp determinat, nici de împrejurări, dar poate fi influențată.

Cursul veacurilor ce trec oferă generațiilor de astăzi și de mâine imagini de familii ideale, una dintre aceste familii este cea a Sf. Tereza de Lisieux: „*Viața de familie ocupă un loc privilegiat în existența lor. Nu sunt cu adevărat fericiți decât atunci când se află împreună [...] Mama, îngrijorată adesea pentru ziua de mâine, ține casa cu un curaj de-a dreptul incredibil și extraordinar; ce femeie puternică! Adversitățile nu o dărâamă, prosperitatea nu o impresionează!*” > *Realismul, vioiciunea și adresarea fără ascunzișuri, delicatețea sentimentelor marchează acest cămin.*

În casa Martin domnește o credință puternică ce îl descoperă pe Dumnezeu în fiecare eveniment, aducându-i cult în permanență: rugăciune în familie, liturghii dimineața, împărtășanie frecventă - lucruri rare în acea vreme în care jansenismul continua să facă ravagii -, vespere duminicale, exerciții spirituale. Întreaga viață este ritmată de succesiunea evenimentelor din ciclul liturgic, de pelerinaje, respectarea cu scrupulozitate a perioadelor de post și abțință. Cu

toate acestea, nu este nimic exagerat, nici urmă de bigotism în acest cămin care nu cunoaște formalismul: faptele contează, sunt descoperiți și hrăniți copii abandonati, cerșetori, bătrâni” („Istoria unui suflet”, Ed. Pauline, București, 1998, p.10).

În familie, bucuria este lucrarea Spiritului Sfânt, un har spre care familia se deschide, deoarece căsătoria este un Sacrament, „...este uniunea dintre bărbat și femeie pentru a forma o comuniune, pentru a trăi împreună o viață trupească, socială și sufletească, până la moarte”. Baza căsătoriei este iubirea și are în vedere gândul de a procrea, dorința și datoria viitorilor părinți să-și crească copiii.

Potrivit scriitorului Ion Agârbiceanu, trăirea Evangheliei este condiția fericirii omului în viața personală, în familie și în societate, pentru că trăirea Evangheliei „coboară în sufletul muritorilor lumina și fericirea cea mai înaltă, iar în lume ar putea coborî Împărăția lui Dumnezeu dacă toți oamenii ar trăi după Evanghelie, dacă ar merge pe urmele lui Isus”.

Papa apără familia, amintește iubirea care a întemeiat-o, dar și faptul că idealul „nu poate avea loc imediat”, de aceea este necesară, în timp, reînnoirea angajamentului și zilnic trăirea încrederii reciproce și a fidelității, și apelul continuu la răbdare.

Dumnezeu ne-a creat pentru a
(continuare în pag. 15)

(urmare din pag. 14)

fi fericiți; la darul lui Dumnezeu vine și dorința noastră și efortul nostru de a ne construi bucuria și fericirea. La acest efort sunt chemate toate familiile, indiferent de concepțiile lor. Ne vine greu să credem, dar bucuria familiei se construiește din lucruri aparent mici, din mici bucurii, până să ajungem ca fericirea să fie „*modul nostru de viață*”.

Timpu nu șterge iubirea, îi dă doar o altă culoare și cea mai luminoasă este atunci când în familie vin copiii. Atunci părinții pot spune ca Ludovic Martin și Maria Zelia Guerin, părinții Sf. Tereza a Pruncului Isus, după nașterea copiilor: „...*nu mai trăiam decât pentru ei. Copiii erau fericirea noastră și nu am găsit fericire decât în ei*”.

Noua responsabilitate a părinților duce la împlinirea fericirii în familie atunci când, împreună, ridică „*cetatea sufletului*” în viețile copiilor, fericirea și valorile morale pe care, la rândul lor, copiii le vor dărui neîncetat.

Pentru viața familiei Ludovic Martin și Maria Zelia Guerin, părinții Sf. Tereza a Pruncului Isus și a Sfintei Fețe, Papa Francisc a dispus canonizarea lor, care a avut loc la 18 octombrie 2015.

În dezordinea lumii de astăzi, familia, „*valoarea milenară*”, se cere apărată.

O.B.

Să ne rugăm împreună

Novenă către Sfânta Fecioară de la Lourdes

O, scumpă Fecioară de la Lourdes, ca un sărman pelegrin îngenuncheat înaintea ta, ascund în durere fața mea și plâng. Primește rugăciunea mea și lacrimile mele.

Născătoare de Dumnezeu...

O, scumpă Fecioară de la Lourdes, sufletul meu este întristat. Se găsește în necaz și frică. Ajută-mă, sprijinește-mă, pentru că te iubesc și te rog.

Născătoare de Dumnezeu ...

O, scumpă Fecioară de la Lourdes, în inima mea se naște speranța că tu mă vei asculta cu adevărat. Aștept deci harul. Sunt fiul tău, te voi iubi întotdeauna.

Să fie binecuvântată Sfânta și Neprihănită Zămislire a Sfintei Fecioare Maria, Mama lui Dumnezeu.

Papa Leon XIII, septembrie, 1878

E bine să nu faci răul, dar e rău a nu face binele

Iubiți frați și surori și dragi tineri italieni, bună ziua!

În a doua lectură de astăzi, Sfântul Paul ne adresează o invitație urgentă: „nu îl întristați pe Spiritul cel Sfânt al lui Dumnezeu cu al cărui sigiliu ați fost însemnați pentru ziua răscumpărării” (Ef 4,30). Dar eu mă întreb: cum este întristat Spiritul Sfânt? Toți l-am primit la Botez și la Mir, deci, pentru a nu-l întrista pe Spiritul Sfânt este necesar să trăim în manieră coerentă cu promisiunile de la Botez, reînnoite la Mir. În manieră coerentă, nu cu ipocrizie: nu uitați aceasta. Creștinul nu poate să fie ipocrit: trebuie să trăiască în manieră coerentă. Promisiunile de la Botez au două aspecte: renunțarea la rău și adeziune la bine.

A renunța la rău înseamnă a spune „nu” ispitelor, păcatului, satanei. Mai concret, înseamnă a spune „nu” unei culturi a morții, care se manifestă în fuga de real spre o fericire falsă, care se exprimă în minciună, în înșelăciune, în nedreptate, în disprețuirea celuilalt. La toate acestea, „nu”. Viața nouă care ne-a fost dat la Botez, și care îl are pe Spiritul ca izvor, respinge o conduită dominată de sentimente de dezbinare și de discordie. Pentru aceasta apostolul Paul îndeamnă să se scoată

din propria inimă „orice amărăciune, furie, mânie, răcnet, blasfemie și orice răutate” (v. 31). Așa spune Paul. Aceste șase elemente sau vicii, care tulbură bucuria Spiritului Sfânt, otrăvesc inima și conduc la imprecății împotriva lui Dumnezeu și împotriva aproapelui.

Dar nu este suficient a nu face răul pentru a fi un bun creștin; este necesar a adera la bine și a face binele. Iată deci că Sfântul Paul continuă: „Dimpotrivă, fiți buni unii față de alții, înțelegători, iertându-vă unii pe alții, așa cum și Dumnezeu v-a iertat în Cristos” (v. 32). De atâtea ori se întâmplă să auzim pe unii care spun: „Eu nu fac rău nimănui”. Și se crede că este un sfânt. De acord, dar binele îl faci? Câte persoane nu fac răul, dar nici binele, și viața lor se scurge în indiferență, în apatie, în lăncezeală. Această atitudine este contrară Evangheliei și este contrară și naturii voastre a tinerilor, care prin natură sunteți dinamici, pasionați și curajoși. Amintiți-vă aceasta – dacă vă amintiți aceasta, putem să repetăm împreună: „E bine a nu face răul, dar e rău a nu face binele”. O spunea Sfântul Albert Hurtado.

Astăzi vă îndemn să fiți

(continuare în pag. 17)

(urmare din pag. 16)

protagoniști în bine! Protagonisti în bine. Să nu vă simțiți în ordine atunci când nu faceți răul; fiecare este vinovat de binele pe care putea să îl facă și nu l-a făcut. Nu e suficient a nu urî, trebuie iertat; nu e suficient a nu fi supărat, trebuie să ne rugăm pentru dușmani; nu e suficient a nu fi cauză de dezbinare, trebuie dusă pacea acolo unde nu este; nu e suficient a nu vorbi rău despre alții, trebuie să întrerupem atunci când auzim vorbindu-se rău despre cineva: a opri bârfa: asta înseamnă a face binele. Dacă nu ne opunem răului, îl alimentăm în mod tacit. Este necesar de intervenit acolo unde răul se răspândește; pentru că răul se răspândește acolo unde lipsesc creștini îndrăzneți care se opun cu binele, „umblând în iubire” (cf. 5,2), conform avertismentului Sfântului Paul.

Dragi tineri, în aceste zile ați mers mult! De aceea sunteți antrenați și pot să vă spun: umblați în caritate, umblați în iubire! Și să mergem împreună spre apropiatul Sinod al Episcopilor. Fecioara Maria să ne susțină cu mijlocirea ei maternă, pentru ca fiecare dintre noi, în fiecare zi, cu faptele, să poată spune „nu” răului și „da” binelui.

A trăi

Să nu spui prea sărac...dă fără frică,
Să nu spui prea slab...avântă-te-nainte,
Să nu spui prea bătrân...oferă-ți și
ultima suflare,

Să nu spui voi muri...să mori dăruindu-
te și viață vei dăru.

Dacă povara-ți este grea, gândește-te la alții.

Dacă tu încetinești, ei se vor opri,
Dacă tu te așezi, ei se vor culca,
Dacă tu te culci, ei vor adormi,
Dacă tu te înmoi, ei vor ceda de tot,
Dacă tu eziți, ei vor da-napoi,

Dar,

Dacă tu mergi, ei vor alerga,
Dacă tu le dai mâna, ei te vor ajuta,
Dacă tu îi ajuți la greu, ei te vor iubi

Roagă-te cu ei și în numele lor...ei te
vor diviniza,

Riscă-ți viața și înfruntă-ți moartea, ei
vor trăi și tu vei retrăi.

P. Monier SJ.

Papa Ioan Paul al II-lea

Din predica de la Divina Liturghie bizantină celebrată în Catedrala Sfântul Iosif - sâmbătă 8 mai 1999 (II)

**„Lanțurile voastre sunt gloria,
mândria Bisericii: adevărul v-a
făcut liberi!”**

În cursul istoriei voastre, felurite suflete ale creștinismului - cel latin, cel constantinopolitan și cel slav - s-au contopit în geniul original al poporului vostru.

Această prețioasă moștenire religioasă a fost salvagardată de comunitățile voastre orientale, împreună cu frații Bisericii Ortodoxe Române.

În Clausula Unionis au afirmat printre altele: „Ne-am unit noi, mai sus numiții, cu toată tradiția noastră: riturile ecleziastice, Divina Liturghie, posturile și calendarul nostru să se păstreze neatînse”. De la acea unire se împlinesc 300 de ani: consider providențial și plin de semnificație faptul că, iată, celebrările celui de al treilea centenar coincid cu Marele Jubileu al anului 2000.

Acea unire purta cu sine ecoul a secole de istorie și de cultură ale poporului român. Acestei istorii și culturi tocmai acea unire le-a adus o contribuție de mare semnificație, cum arată școala născută în acel Blaj, pe care Eminescu l-a salutat, nu întâmplător, ca „mica Romă”. Strădania voastră,

prea iubiți frați și surori ai Bisericii Greco-Catolice, este cea a fidelității față de istoria și tradiția voastră. Figuri ca Teofil Szeremi și Anghel Atanasie Popa, care au apărat cu dârzenie propria identitate de oricine ar fi încercat să o amenințe, arată cum catolicismul și cultura națională pot nu numai conviețui, dar și să se îmbogățească reciproc, deschizându-se deopotrivă unei universalități care lărgeste orizonturile și favorizează depășirea pericolelor de închistare și închidere în sine. La picioarele splendidului iconostas al catedralei voastre și-au aflat odihna, în sfârșit, rămășițele pământești ale veneratului Episcop Inocenție Micu Klein, altă figură care și-a iubit și apărat cu generozitate și curaj catolicismul, strâns unit cu identitatea sa de român. Dovadă a acestei sinteze fecunde este faptul că, în Biserica voastră, frumoasa limbă română a intrat în liturghie și că românii greco-catolici au făcut mult pentru reînnoirea intelectuală și întărirea identității naționale.

Acest patrimoniu își trăgea seva și din bogățiile liturghiei și tradiției bizantine pe care voi le aveți în comun cu frații Bisericii Ortodoxe. Voi sunteți chemați să faceți să re trăiască acest

(continuare în pag. 19)

(urmare din pag. 18)

patrimoniul, să-l restabiliți unde este necesar, inspirându-vă din sensibilitatea celor care au voit unirea cu Roma și din ceea ce Biserica Catolică așteaptă de la voi. Fidelitatea față de tradiția voastră, atât de bogată și de felurită, trebuie reînnoită continuu astăzi, când noi spații de libertate vă sunt date, pentru ca Biserica voastră, în revenirea la propriile rădăcini și în deschiderea la chemarea Spiritului, să poată fi ea însăși din ce în ce mai mult, și tocmai prin această identitate multiplă să contribuie la creșterea Bisericii universale.

Vă așteaptă o sarcină pasionantă: a reînvia speranța în inimile credincioșilor Bisericii voastre care învie. Acordați spațiu și atenție laicilor, și în special tinerilor, care sunt viitorul Bisericii: învățați-i să-l afle pe Cristos în rugăciunea liturgică revenită la frumusețe și solemnitate după constrângerile clandestinității, în meditația asiduă a Sfintei Scripturi, în apropierea de Sfinții Părinți, teologi și mistici. Educați tinerii în spiritul țelurilor îndrăznețe, ce se cuvin unor fii de martiri. Deprindeți-i să respingă iluziile facile ale consumismului; să

rămână pe pământul lor pentru a construi împreună un viitor de prosperitate și pace; să se deschidă Europei și lumii; să slujească săracii care sunt icoana lui Cristos; să se pregătească creștinește la angajarea profesională, pentru a anima societatea civilă în onestitate și solidaritate; să nu evite angajarea politică, dar să se facă prezenți cu acel spirit de slujire, de care este deosebită nevoie.

Străduiți-vă pentru o calificare a învățământului teologic, știind bine că viitorii preoți sunt călăuzele care vor conduce comunitățile în noul mileniu. Uniți eforturile, calificați profesorii și educatorii, înrădăcinându-i totodată în identitatea voastră particulară și în respirația universală a Bisericii. Aveți grijă de viața călugărească și acționați pentru renașterea monahismului, atât de strâns legat chiar de esența Bisericilor Orientale.

„Iar pentru toate acestea, vă spun cu Sfântul Pavel, îmbrăcați-vă întru dragoste” (Col. 3, 14).

(va urma)

CONT SPECIAL PENTRU RECONSTRUIREA PALATULUI

Tragicul incendiu din data de 25 august 2018 în urma căruia Palatul Episcopal Greco-Catolic din Oradea a fost devastat în proporții mari, a constituit un adevărat șoc pentru toată lumea! A fost o seară de doliu nu numai pentru Biserica Greco-Catolică ci pentru întreaga comunitate din Oradea și nu numai!

Palatul este nostru, al tuturor, fapt pentru care foarte multă lume și-a manifestat empatia și dorința de a contribui la refacerea lui cât mai repede, fie prin donații, fie prin punerea la dispoziție a serviciilor de specialitate pe care unii le pot oferi.

Le suntem profund recunoscători tuturor și îi asigurăm de aprecierea noastră și de pomenirea în rugăciune!

Dumnezeu va răsplăti.

Episcopia Greco-Catolică de Oradea a deschis un cont special pentru reconstruirea Palatului Episcopal Greco-Catolic din Oradea, la Banca Transilvania. Așadar, cei care vor să facă donații, au la dispoziție următoarele conturi:

EPISCOPIA ROMÂNĂ UNITĂ CU ROMA GRECO-CATOLICĂ DE
ORADEA

IBAN: EURO – RO78BTRLEURCRT0463151401

RON – RO31BTRLRONCRT0463151401

USD – RO82BTRLUSDCRT0463151401

CHF – RO57BTRLCHF CRT0463151401

GBP – RO36BTRLGBPCRT0463151401

HUF – RO91BTRLHUF CRT0463151401

SWIFT: BTRLRO22; Banca Transilvania; Sucursala Oradea

Colectivul redacțional

Director: prof. Otilia BĂLAȘ

Secretar de redacție: Pr. Olimpiu TODOREAN

Tehnoredactare computerizată: Pr. Olimpiu Todorean

Adresa: Redacția CALEA DESĂVÂRȘIRII
Str. Gen. Magheru, 3/5 - ORADEA -3700 (BH)